

סיפורים נפלאים פרשת בהר בחוקותי

גם לפניו, קם והלך אל רבי אורי ושפך לפניו את לבו, השיב רבי אורי אני משתתף בצערך ואלך למקוה עבורך, וזכות המקוה תגן עליך, ואולי תיוושע. חזר אל רבו מקאסוב וסיפר לו את אשר השיבו הרבי מסטרעליסק, אמר לו רבו: לך אליו חזרה ואמור לו, כי במקוה לא תשלם לנוגשיך. לא איחר האיש והלך שנית אל רבי אורי וסיפר לו מה שפקדו רבו לומר, אמר לו רבי אורי, בני, אמסוך לך גם את זכות מצות תפילין שאניח היום, שהיא זכות יותר גדולה. חזר ובא לפני רבו ורבי חיים אמר לו, תלך לגיסי ותאמר בשמי, כי גם בתפילין לא תסיר את נוגשיך מעליך, קיים מצוות רבו, ובא בפעם השלישית, אמר לו רבי אורי: עוד זכות אחת אמסוך לך, זכות כל התפילות שאתפלל היום, שהיא זכות יותר גדולה, מעתה שלוש זכויות הללו יגנו עליך להיוושע בכל טוב, כאשר שב לבית רבו אמר לו הרבי מקאסוב: תלך ותאמר לגיסי כי בכל אלה לא תשלם אפילו חוב אחד. כאשר שמע זאת הרבי מסטרעליסק, הלביש את המעיל העליון והלך בעצמו אל גיסו לשמוע מענה מפיו מה שאלתו ומה בקשתו. השיב לו הרבי מקאסוב: שאלתי ובקשתי, שאנחנו שנינו נסע ונלכה שבועות אחדים בין אנשי שלומנו, ונקבץ את כל הסכום הנחוץ לאיש, ונקיים בכך את מצות "והחזקת בו", וכך עשו, שני הצדיקים נסעו למקומות אחדים, וכאשר קיבצו את הסך הנדרש, מסרו אותו ליהודי הנ"ל, והוא שילם לכל נושיו, וגם לאדון הכפר, וניצל ברגע האחרון כי כבר יצאה הפקודה מאת האדון לקחתו למאסר, אותו ואת כל בני ביתו, והיה כפסע בינו לבית המוות רח"ל, אח"כ עזר לו הקב"ה שנעשה שוב עשיר ושב לתת צדקה ולגמול חסדיו.

"אם בחוקותי תלכו" (כו, ג)

ברש"י "שתהיו עמלים בתורה" מסופר: פעם הגיע חסיד אחד אל הרה"ק רבי צבי זיע"א בנו של הבעש"ט הקדוש זיע"א וביקש שילמד אותו כיצד להיות צדיק. ענה לו רבי צבי: בעירנו פינסק ישנם שני עשירים מופלגים, האחד זכה לכך ללא כל מאמץ, שכן עושרו המופלג בא לו בירושה מאת אביו, ואילו השני עמל על עשרו עמל רב, על כל פרוטה ופרוטה יגע והתאמץ עד שהגיע והיה לאחד מעשירי העיר. והנה, המשיך ואמר רבי צבי, אם יבוא מאן דהוא אל העשיר הראשון ויבקש ממנו: למדני נא איך להתעשר, ודאי ישיב לו, אין לי מושג שהרי לא פעל מאומה להשגת עושרו, דבר זה יש לשאול את העשיר השני אשר יגע ועמל על זה, וממנו יש ללמוד את הדרך לצבור עושר כזה. כן אני, השיב רבי צבי ברוב ענוותנותו, אבי, הבעש"ט, המשיך לי נשמה גבוהה והוריש לי מסגולותיו הרוחניות, על כן אין לי מושג איך הופכים לצדיק, שאל נא את מי שעמל על כך והגיע לכך בכוח עמל ויגיעה.

"אם בחוקותי תלכו" (כו, ג)

ברש"י "שתהיו עמלים בתורה" מסופר על הגה"ק רבי חיים שמואלביץ זיע"א ראש ישיבת מיר שהיה עמל בתורה יומם ולילה ללא הפוגה, ביגיעת התורה ראה ר' חיים תכלית בפני עצמה. ר' חיים למד תלמוד ירושלמי עם חברותא עד לשעות הלילה המאוחרות, במהלך הלימוד התגבשו שבע או שמונה

"וצויתני את ברכתי לכם וגו'" (כה, כא)

עובדא נפלאה מסופר על הרב מקוממיות זצ"ל בעניין גודל ביטחונו בהש"ת, כפי שסיפר מקורבו מוה"ר ישראל פוזנער ז"ל, שהצטרף עמו פעם במסעו ללונדון עבור "קרן השביעית". אחת המטרות של הנסיעה הייתה פגישה עם גביר גדול, שזו השנה הראשונה שהצליחו לקבוע תור אצלו, והיות שהזמן נקבע על השעה 12 בצהריים בדיוק, והדרך ברכבת עד שם הוא יותר משעה, ולכן היה להם לצאת לדרכם בשעה עשר וחצי בכדי שלא לאחר את המועד. והיה בבוקר של אותה פגישה, התפלל הרב מקוממיות תפילת שחרית באריכות כדרכו ועמד כולו בדבקות והשתפכות הנפש, ור' ישראל הזדרז וגמר תפילתו וחיכה רק שהרב כבר יסיים כי הזמן מתאחר. אמנם הרב מקוממיות היה עסוק בתפילתו ובשעה 11 סיים להתפלל, ומיד ניגש אליו ר' ישראל ואמר לו שמאוחר מאוד וחייבים מיד לצאת לדרך, אבל הרב השיב לו, שמקודם צריך להניח תפילין דר"ת, ורק אחר כך אפשר לדבר מנסיעה... ועד שגמר כבר היה מאוחר מאוד, ואמר: בשביל התור אצל הגביר נוותר היום על פת שחרית... ומיד יצאו לדרכם. עד שהגיעו לבית הגביר היה השעה 2 אחה"צ, היינו שאיחרו בשעה, ומרחוק כבר ראו את ביתו שחושך בפנים, ואכן הגיעו וצלצלו בפעמון, אמנם הקול היה כקול ביער כי אין איש בבית. והתחילו לשוב על עקבותם, ור' ישראל דיבר בשברון לב על שאיחרו את המועד וחבל על ההפסד שנגרם להם וכו', אמנם הרב מקוממיות חיזקו בביטחון ואמר לו: קיים פתגם "דער מענטש גייט און מה' מצעדי גבר כוננו שטייט" - היינו, שהש"ת הוא המסדר לאדם בדיוק את זמניו וסדריו. והיה כאשר רק יצאו מפתח הבית, נעצר לידם רכב ומשם יצא הגביר, וכשהבחין בהם התחיל להתנצל, ששכח לגמרי מכל הפגישה שהיה אמור להיות היום בשעה 12 ומסתמא הרב כבר מחכה שעה שלמה בגללי, וממש יצא מכליו בעגמ"נ, והרגיעו הרב מקוממיות שרק הגיע זה עתה. אמר הגביר: בכל זאת הרי דפקתם על דלת ביתי ולא הייתי בבית, וצריכים לפייס אתכם ואמר שייתן כפול כמה שהיה בדעתו מתחילה ליתן! ביציאתם אמר הרב מקוממיות לרבי ישראל: נו, אמרתי לכם - "דער מענטש גייט און מה' מצעדי גבר כוננו שטייט"... - ואילו היה מגיעים בשעה היעודה בשעה 12 והגביר לא היה שם ולא היה מוצא אותם אף בעת יציאתם, הייתה מתבטלת הפגישה לגמרי ולא היו מקבלים ממנו כלום.

(באר הגן)

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו"

(כה, לה)

מסופר פעם אחת שבת הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זיע"א אצל גיסו הרה"ק רבי חיים מקאסוב זיע"א, ונאספו לשם הרבה אנשים, בתוך הבאים היה מקורב אחד מאנשי ביתו של הרבי מקאסוב, עשיר ובעל צדקה גדול ושמו ר' משה, שהיה מחזיק כפר מאדון אחד, ופתאום נהפך עליו הגלגל והמצב שלו היה כבי רע, ולא נודע הדבר לאיש ורק אחרי השבת גילה את מצבו הרע לפני רבו. שלח הרבי אותו לגיסו מסטרעליסק, שישפוך נפשו

סיפורים נפלאים פרשת בהר בחוקותי

**"אם בחוקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם"
(כו, ג-ד)**

באחת השנים הקדים הקיץ לבוא, שרב כבד השתרר בארץ והתבואה שבשדות החלה לקמול באיבה. יום אחד הגיע לפני הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרמינוב זצ"ל יהודי כפרי עובד אדמה אשר עיבד את שדותיו וזרען, ועתה ראה את הונו ואת יגיע כפיו יורדים לטמיון. רבי קדוש! קרא האיש עם כניסתו אל הקודש פנימה - הואיל נא להתפלל כי ירד גשם והתבואה לא תיצרב בחמה! הלא ידעת בני - השיב לו רבינו - כי מקרא מלא דיבר הכתוב "אם בחוקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם" - למה לי כל הפלפול הזה - השיב הכפרי הנבער בקוצר רוח, כן בחוקותי, לא בחוקותי - עמך ישראל זקוקים לגשם. נודעו רבינו עד מאוד מתשובתו הנואלת של הכפרי המגושם וחשש כפי הנראה כי יש בה כדי לעורר קטרוג קשה על ישראל קדושים, הרה"ק מרמינוב הפסיק אפוא לקבל את הקהל אשר צבא על פתחו והסתגר בחדרו להתבודדות, מסתבר כי מלאכת המתקת הדינים לא באה הפעם בנקל, כי על כן נמשכה הסתגרותו של רבינו ימים מספר. ושום אדם לא הורשה להיכנס ולבוא אל חדרו. באחד הימים הללו האזין הגבאי לשיח של חסידים אשר ישבו והמתינו לפתיחת השערים ונשמעה מבינותם אמרה ששמעו מפיו של הצדיק הקדוש רבי ישראל מרוז'ין (כך לפי הג'ן יוסף, אך ב'באר'ת המים' מובאת האמרה מפי רבינו שאמרה בשמו של רבו הרבי רבי מנחם מנדל מרמינוב זצ"ל). בפסוק נאמר (פר' בשלח טז) "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורת איש לא", הקדוש ברוך הוא מבטיח להשפיע לעם ישראל שפע פרנסה מן השמים 'למען אנסנו' כדי לרוממו ולנושאו מלשון הרמות נס 'הילך בתורת איש לא', בין אם ישראל ישמרו את התורה ובין אם חס ושלום לאו, עכ"ד. אזר המקורב עוז נכנס אל חדר רבינו וחזר בפניו על האמרה אשר שמע, נתפעם הרה"ק מרמינוב, והשיב אם כך הרי שהצדק עם אותו כפרי. מיד הורה רבינו לפתוח את שעריו בפני הקהל והמשיך לברך את ישראל. אותה שנה הצטיינה בשפע גדול ליהודים הן ביבולים והן בפרנסה...

(משרת כהן גדול עמ' רסט)

"וכשלו איש באחיו" (כו, לו)

מסופר על רב אחד, שעשה דרכו בעגלה מהעיר הגדולה לכפר, שם הייתה אמורה להיות חתונה. לפתע, נבהלו הסוסים מחמת כלב והחלו לדהור. ומתוך שהעגלון - יהודי כפרי מגושם - לא ידע לשלוט בסוסים, התהפכה המרכבה. הרב נפל לתעלה ונפצע בפניו וברגליו. פנה הכפרי אל הרב בנימת תוכחה: "קרוב לוודאי, שכבוד הרב לא אמר תפילת הדרך בכוונה גדולה כמו שהיה צריך ולכן קרה לנו מה שקרה". החזיר לו הרב: "ומה אתה חושב, שכל התפילות מתקבלות? הלא אתה מתפלל בכל יום תפלת "אתה חונן לאדם דעת" בכוונה גדולה כמו שהיה צריך להיות, ובכל זאת תפילתך אינה מתקבלת..."

דרכים להבנת הסוגיה. למחרת חזר ר' חיים כהרגלו באופן תמציתי על הלימוד מאתמול, כלאחר יד פרס לעיני החברותא את כל הדרכים שהועלו בלילה הקודם, והחברותא מגדולי תלמידי ישיבת מיר חלשה דעתו כיצד אפשרי לזכור כך את הדברים? אני אינני זוכר דבר. מה עשית אתמול לאחר שנפרדנו? הקשה ר' חיים, הלכתי לישון, השיב החברותא, ואני, השיבו ר' חיים נכנסתי למיטתי טמנתי את ראשי לכו כדי שלא אעיר את חברי, וזעקתי לתוכו שוב ושוב במשך כמה שעות את כל המהלכים בסוגיה כדי לתקוע אותם בראשי, מה הפלא אם כן שאני זוכר.

"אם בחוקותי תלכו" (כו, ג)

"שתהיו עמלים בתורה". רצוני לספר מה ששמעתי מרבי זאב איידלמן זצ"ל, עובדה מופלאה שאביו היה עד לה ונוכח שם בשעת מעשה. לימים סיפרתי את הדבר באזני רבי גדליה נדל זצ"ל, שהתבטא: "הסיפור אמת, כי כך באמת הייתה מהותו של האיש". בעל ה"אמרי משה", רבי משה סוקולובסקי זצ"ל (רבו של מרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א), נשא אשה מהעיר בריסק והגיע לדור בה בצעירותו. ישב ולמד בשקידה גדולה. היה נסגר בחדר ויושב ולומד ברציפות. יום אחד, רעייתו הייתה צריכה אותו בדחיפות. לא הייתה לה ברירה ודפקה על דלת חדרו, אך לא פתח. כיוון שהבינה כי נרדם או משהו כזה, דפקה חדק יותר, אך גם אז לא הייתה תגובה. דפקה חזק יותר, ומשלא נענתה - נכנסה לפחד: "מי יודע מה קורה, הוא נעול ואין תגובה". הזעיקה לשם מיד את אביה - חמיו, שהרגיע אותה, ואמר שאין לה מה לדאוג. החל לדפוק גם הוא על הדלת, אך אין קול ואין עונה, גם הוא כבר החל להיבהל. מהחלון לא יכלו להיכנס, ולכן ניסו לדפוק עם פטיש מעץ ופטיש מברזל. כשגם זה לא הועיל - לא הייתה עצה אחרת וקראו לפורץ. רבי וועלוול איידלמן הסביר לי: שלא תהיה לך טעות. הפורץ של אז לא היה כפורצים של היום שעושים איזה חכמה של סיבוב במנעול, ומקסימום שוברים משהו קטן בפנים ופותחים. לא ולא, הפורץ היה שובר את הדלת לחתיכות, ורק כאשר לא הייתה ברירה מחמת סכנת נפשות, היו מזמינים פורץ. כמובן, יחד עם הפורץ התכוננו לעזרה ראשונה, כיוון שההשערה הייתה או שהוא מת, או שהוא במצב שאפשר עוד להצילו. הפורצים החלו במלאכתם, הכו וניסרו את העץ, ותוך זמן קצר נפער חור גדול בדלת העבה. כאשר הייתה אפשרות להיכנס פנימה, מיד נכנסו אנשי ההצלה ואחריהם - חמיו, אשתו, ועוד, כשגם אביו של רבי וועלוול איידלמן ביניהם. והנה לתדהמת כולם, רבי משה זצ"ל יושב בשלווה ליד השולחן ולומד! כאשר התמלא החדר באנשים, הגביה את ראשו, הביט סביבו כלא מאמין ושאל: "איך נכנסתם הלא הדלת הייתה נעולה?!" לא יאמן כי יסופר, אבל זו עובדה. כך שמעתי מעד ראייה. אני פוחד לספר תמיד את הסיפור כי לא יאמינו, אבל זה מעשה שהיה, ולכך התכוון רבי גדליה נדל שאמר: המעשה אמת כי כך הוא היה. כאשר הוא נכנס ללמוד סוגיה - כמו יצא מהעולם.